

Examenul național de bacalaureat 2023

Proba E. a)

Limba și literatura română

Varianta 4

Filiera teoretică – Profilul umanist; Filiera vocațională – Profilul pedagogic

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

[Să revenim la 1879.] Anii următori nu au adus nicio schimbare în viața noastră, doar copiii creșteau fiecare după firea și dispozițiunile lui.

Ionel avea un talent deosebit pentru toate studiile, dezvoltat de profesori eminenți. La matematici, când bietul d. Alecu Borănescu se încurca la o problemă sau o teoremă, zicea: „Să iasă Brătianu și s-o dezlege”. La soluțiunea dată, adăuga, ca să aibă aerul de-a fi glumit: „Toți matematicienii mari încep cu B: Bertrand, Briot, Biot, Borănescu, poate într-o zi și Brătianu?” [...]

Ionel se destină ingineriei. După ce-și luă bacalaureatul, intră ca voluntar în Regimentul 2 Artilerie și, cum nu era ocupat la cazarmă decât dimineața de la 6 [la] 12, după-amiaza se ducea la Școala de Poduri și Șosele, admirabil organizată de G. Duca, unde cei mai buni profesori și absolvenți ai școalelor străine țineau cursuri.

D. Duca, în special, s-a ocupat cu prepararea lui pentru Școala Politehnică din Paris. A făcut la București anul de elementare. Cele șase luni de voluntariat au fost în aceste condițiuni foarte obositoare.

Dinu, mai liniștit, dar fără șovăire și cu multă conștiință, a urmat exact același program de la începutul la sfârșitul studiilor lor.

Vintilă, trimis la liceu dintr-un început, în clasa I, deși mama ar fi voit să-l mai ție acasă, a mers bine un an. Într-al doilea însă, din cauza boalei Piei și a mea, mama neputând să controleze destul de des ce făcea la școală, unde nici buletinele nu le da, nici punctualitatea profesorilor nu-i ținea în strună, având și un tovarăș de bancă ușurel și amator de panoramă* (care atunci preceda cinematografului), s-a legat cu Teodor Florescu și, în loc de a se plictisi în clasă, se desfătau prea des la panoramă, patinaj, Șosea sau jocuri prin curtea liceului. Rezultatul la examenul final n-a fost cel normal în familia noastră; Vintilă trecu clasa fără strălucire; părinții, mortificați și îngrijați, îl *oropsiră* pe timpul vacanței. Nicio pedeapsă materială nu-i fu dată; în aparență ducea aceeași viață ca noi, dar, când seara veneam în șir să îmbrățișăm părinții zicându-le noapte bună, în loc de sărutările și mângâierile date celor *demni*, Vintilă trebuia să treacă fără a primi măcar o privire de la tata. Bietul vinovat în fiecare zi își suferea chinul și se ducea la pat nenorocit, până când, la o serbare de familie, tata îl iertă. Rezultatul a fost radical. În urmă, niciunul n-a muncit atât în tot timpul studiilor și, pot zice, în tot timpul vieții. [...]

Dar nu numai la partea materială a vieții se gândeau părinții, ci, pe lângă învățătura ce ne dădeau, voiau să ne împodobească sufletul și cu simțul artelor. Îndată ce copiii începeau să se dezvolte, lecțiile de muzică erau completate cu audițiunea concertelor. Noi am fost printre primii abonați ai lui Wachmann la concertele simfonice în Ateneul de lângă Cișmigiu; nu venea un artist de seamă fără să nu-l auzim; mergeam la operă de câte ori se putea. [...]

Rarele expoziții de pictură le vedeam regulat. Frații și surorile și-au dezvoltat gustul artistic după mijloace și împrejurări, dar niciunul n-ar fi neglijat vizitarea monumentelor și a muzeelor în călătoriile lor. Ionel nu scăpa nicio ocaziune spre a cunoaște chiar cele mai mici rămășițe interesante ale trecutului de câte ori străbătea cu automobilul un oraș sau un sat.

Sabina Cantacuzino, *Din viața familiei Ion C. Brătianu, 1821 – 1891*

**panoramă* – tablou desfășurat circular, iluminat astfel încât spectatorul aflat în centrul încăperii să aibă iluzia unei imagini reale

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

1. Indică sensul din text al secvenței *de seamă*. **6 puncte**
2. Menționează statutul pe care îl are Ionel Brătianu în Regimentul 2 Artilerie, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează o caracteristică a celor care predau la Școala de Poduri și Șosele, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică motivul pentru care părinții îl pedepsesc pe Vintilă în timpul vacanței. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30 – 50 de cuvinte, o trăsătură a lui Vintilă Brătianu, așa cum reiese din textul dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă familia are sau nu un rol important în dezvoltarea gustului artistic, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din volumul *Din viața familiei Ion C. Brătianu, 1821 – 1891* de Sabina Cantacuzino, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea, respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte. **6 puncte**

În vederea acordării punctajului, textul trebuie să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, rolul notațiilor autorului în fragmentul de mai jos.

Casa de la Snagov a sculptorului Crudu. Un hol mare. [...]

MANOLE (*singur, s-a prăbușit într-un fotoliu cu schițele risipite lângă el. După o clipă se apleacă cu greu și începe să le strângă. Și le așază pe genunchi, trecându-și palma peste ele cu un gest de mângâiere. Apoi se ridică brusc, scrâșnind cu furie.*): Idiotule! Idiotule!

(*Și pe această invectivă*, deschide larg ușile atelierului. Îl vedem apucând un ciocan și o daltă. Apoi dispare din ochii noștri; prin geamul mat îi vedem bine silueta, lângă un bloc uriaș de piatră. Ridică ciocanul și lovește, o dată, de două ori, de trei ori. Apoi, ciocanul îi cade din mână. Reintră în scenă descompus, cu mâna pe inimă. Se târăște până la fotoliu. E țeapăn, respiră greu.*)

MANOLE: N-o să mai pot lucra niciodată. Niciodată... (*Din interior apare Cristina.*)

CRISTINA: M-a trimis mama... (*Dar, când îl vede mai bine, rămâne împietrită, speriată. Tăcere. Manole ridică ochii spre ea și o privește un timp, care pare nesfârșit.*)

Horia Lovinescu, *Moartea unui artist*

**invectivă* – jignire, injurie

Notă

Pentru **conținut**, vei primi 6 puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 4 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități ale unui text poetic studiat*, aparținând lui Ion Barbu sau lui Nichita Stănescu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;

– comentarea a două imagini/idei poetice relevante pentru tema textului poetic studiat;

– analiza a două elemente de compoziție și/sau de limbaj, semnificative pentru textul poetic ales (de exemplu: titlu, incipit, relații de opoziție și de simetrie, motive poetice, figuri semantice, elemente de prozodie etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.